

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

รัฐบาลไทยได้เริ่มแผนการพัฒนาประเทศอย่างจริงจังขึ้นในปี พ.ศ. 2503 โดยได้มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นเป็นฉบับแรก หลังจากนั้นก็ได้มีแผนออกมาอีก 3 แผน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 – 2519) โดยในช่วง 3 แผนแรก รัฐบาลได้มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ (Infrastructure) เช่น การสร้างถนน ระบบไฟฟ้า ประปาและเขื่อน เป็นต้น

ในช่วงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (ปี พ.ศ. 2519 – 2524) รัฐบาลได้เริ่มนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยเน้นที่อุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมทอผ้า อุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้า เป็นต้น หลังจากนั้นด้วยผลของการดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ฉบับต่อ ๆ มา อุตสาหกรรมของไทยมีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เช่น ผลิตภัณฑ์พลาสติก สิ่งทอ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังและอาหารแช่แข็ง เป็นต้น และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลงโรงงานผลิตขึ้นปฐมภูมิ เช่น โรงสีข้าว โรงเลื่อย เป็นต้น มาเป็นโรงงานผลิตขั้นทุติยภูมิและตติยภูมิ เช่น อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ สิ่งทอ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง โลหะพื้นฐานและผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์ เป็นต้น โครงสร้างของระบบอุตสาหกรรมของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปจากฐานการเกษตรมาสู่ฐานอุตสาหกรรม และจากอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการบริโภคในประเทศมาเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งส่งผลให้เกิดการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมาก และประเทศไทยได้อาศัยจุดเด่นในเรื่องต้นทุนค่าจ้างราคาถูกมากกว่าการผลิตสินค้าที่เน้นคุณภาพ จำนวนลูกจ้างที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจะมีรูปแบบการว่าจ้างที่ชัดเจน มีกฎหมายเข้ามาให้การคุ้มครองไม่ว่าเรื่องค่าจ้าง ชั่วโมงทำงาน วันหยุดวันลา ความปลอดภัยในการทำงานหรือระบบประกันสังคม เป็นต้น เป็นลักษณะการจ้างงานในด้านเศรษฐกิจที่เป็นทางการหรือแรงงานในระบบ (Formal Sectors)

แต่เนื่องจากการส่งออกมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหลายประการ เช่น การแข่งขันของผู้ผลิตที่มีค่าจ้างที่ถูกกว่า คำสั่งซื้อจากต่างประเทศ เป็นต้น ผู้ผลิตจึงไม่อาจกำหนดจำนวนการผลิตที่แน่นอนได้ จึงมีการใช้ระบบการกระจายงานออกนอกแหล่งผลิตหรือการรับเหมาช่วง เพื่อลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของตลาด และเพื่อให้ผู้ส่งออกมีความคล่องตัวที่จะปรับเปลี่ยนการส่งออกโดยไม่ต้องลงทุนเพิ่มกับยังช่วยลดต้นทุนการผลิตในแง่ของแรงงาน สวัสดิการและการบริหารจัดการด้วย แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีแรงงานที่ทำงานในด้านเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการหรือระบบ (Informal Sectors) ด้วย ซึ่งจะมีลักษณะตรงกันข้ามกับแรงงานในระบบ กล่าวคือไม่มีสถานะการจ้างงานที่ชัดเจน ไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไม่ว่าในเรื่องค่าจ้าง ชั่วโมงทำงาน วันหยุดวันลา

ความปลอดภัยหรือระบบประกันสังคม เป็นต้น แรงงานนอกระบบของไทยมีหลายประเภท เช่น แรงงานในงานเกษตรและประมง แรงงานที่ทำงานก่อสร้างแบบชั่วคราว แรงงานที่ทำงานขายสินค้าในตลาดหรือริมทางเดินเท้า แรงงานที่ทำงานเกี่ยวกับความบันเทิง แรงงานที่ทำงานในลักษณะว่าจ้างตนเองและแรงงานที่รับงานไปทำที่บ้าน เป็นต้น

การรับงานไปทำที่บ้านเป็นรูปแบบหนึ่งของการรับช่วงการผลิต โดยผู้รับงานไปทำที่บ้านอาจจะเป็นบุคคลในครัวเรือนหรือกลุ่มคนที่รับงานจากผู้ว่าจ้างมาทำการผลิตที่บ้านหรือในชุมชนของพวกตน เมื่อทำการผลิตแล้วจึงส่งมอบงานให้แก่ผู้ว่าจ้างและได้รับผลตอบแทนจากผู้ว่าจ้าง การว่าจ้างในลักษณะนี้ยังมีข้อดี คือ เป็นการกระจายการผลิต การจ้างงานและรายได้ไปสู่ผู้ด้อยโอกาสและชุมชนที่อยู่ห่างไกลเพราะผู้รับงานไปทำที่บ้านไม่ต้องเดินทางหรืออพยพเข้ามาทำงานในโรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเมืองหรือแหล่งอุตสาหกรรม

ผู้รับงานไปทำที่บ้านเกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่มีลักษณะการทำงานหัตถกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้าไหมของชาวบ้าน การทอเสื่อ การสานตะกร้า กระบุง เป็นต้น แต่ในระยะแรกมีจำนวนไม่มาก เป็นเพียงอาชีพเสริมของครอบครัว แต่ต่อมาได้ขยายกระจายไปทั่วประเทศและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เข้าร่วมในข้อตกลงการค้าเสรี ซึ่งมีการแข่งขันทั้งภายในและนอกประเทศมากขึ้น ผู้ประกอบการต้องการลดต้นทุนการผลิตลงและการรับงานไปทำที่บ้านก็เป็นวิธีการหนึ่งในการลดต้นทุน งานที่รับไปทำที่บ้านเกือบทั้งหมดไม่ต้องการพื้นฐานการศึกษา ทักษะและเงินลงทุนที่สูงมากและสอดคล้องกับการใช้เวลาว่างจากงานเกษตรไปทำงานเสริม แม้จากการสำรวจในระยะหลังรายได้จากการรับงานไปทำที่บ้านในบางประเภทไม่ได้เป็นรายได้รองอีกต่อไป แต่ได้เริ่มเป็นรายได้หลักของครัวเรือนแทนรายได้จากงานเกษตรเดิมแล้ว

ในการศึกษาวิจัยข้อเท็จจริงในการรับงานไปทำที่บ้านของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่ามีปัญหาหลายประการปัญหาหลัก คือ ผู้รับงานไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย แต่ปัญหาอื่นที่ผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องการให้ทางการช่วยเหลือที่น่าสนใจ คือ ปัญหาสภาพการทำงานที่ไม่แน่นอน เพราะไม่มีการตกลงว่าจ้างในระยะยาว เพราะผู้ว่าจ้างเองก็ไม่มีเสถียรภาพในการผลิตและการจำหน่าย และผู้รับงานไปทำที่บ้านเองก็ไม่อาจควบคุมการผลิตในด้านระยะเวลาและคุณภาพงานที่สม่ำเสมอได้ ซึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาค่าตอบแทนในการทำงาน

ผู้รับการประเมินเห็นว่าการทำงานไปทำที่บ้านเป็นระบบกรจ้างที่จะทวีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจของไทยมากยิ่งขึ้น เพราะนอกจากช่วยให้ผู้ว่าจ้างสามารถลดต้นทุนการผลิตและเสริมความคล่องตัวในการผลิตเพื่อให้สามารถแข่งขันทั้งในและนอกประเทศได้แล้ว ยังช่วยให้แรงงานนอกระบบที่เป็นผู้รับงานไปทำที่บ้านสามารถมีรายได้ โดยไม่ต้องออกจากพื้นที่ไปทำงานในเขตเมืองด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความหมายและประเภทของการรับงานไปทำที่บ้านทั้งในทางสากลและของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงของการรับงานไปทำที่บ้านของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการให้ช่วยเหลือของผู้รับงานไปทำที่บ้าน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้รับงานไปทำที่บ้าน

1.3 วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเอกสาร (DOCUMENTARY RESEARCH) โดยวิเคราะห์จากเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องการทำงานไปทำที่บ้าน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงความหมายและประเภทของการรับงานไปทำที่บ้านทั้งในทางสากลและของประเทศไทย
2. ได้ทราบถึงข้อเท็จจริงของการรับงานไปทำที่บ้าน
3. เพื่อทราบปัญหาและความต้องการให้ช่วยเหลือของผู้รับงานไปทำที่บ้าน
4. เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้รับงานไปทำที่บ้าน

บทที่ 2

ความหมายและการแบ่งประเภทของการรับงานไปทำที่บ้าน

ในการศึกษาความหมายของการรับงานไปทำงานที่บ้าน จะศึกษาทั้งความหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ความหมายของต่างประเทศและความหมายของประเทศไทย

2.1 ความหมายของการรับงานไปทำที่บ้าน

2.1.1 ความหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้มีมติเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 1996 ให้รับรองอนุสัญญาฉบับที่ 177 ว่าด้วยการรับงานไปทำที่บ้าน ค.ศ. 1996 รวมทั้งให้การรับรองข้อเสนอแนะฉบับที่ 184 ด้วย

อนุสัญญาฉบับที่ 177 ได้ให้ความหมายของการรับงานไปทำที่บ้านและนายจ้างอย่างชัดเจน โดยให้คำนิยามสรุปได้ว่า

ก. คำว่า “งานที่รับไปทำที่บ้าน” หมายถึง งานที่ทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรียกว่าผู้รับงานไปทำที่บ้าน

1) โดยทำงานในบ้านของบุคคลนั้น หรือในสถานที่อื่น ๆ ซึ่งบุคคลนั้นเลือกเอง ที่มีใช้สถานที่ทำงานของนายจ้าง

2) เพื่อรับค่าตอบแทน

3) ผลของการทำงานก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ หรือบริการตามที่นายจ้างกำหนด โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ใดเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์ วัสดุหรือสิ่งของอื่น ๆ ที่ใช้ในการทำงาน

เว้นแต่บุคคลนั้นมีต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาและสามารถพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ในอันที่จะพิจารณาได้ว่าเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระตามกฎหมาย ข้อบังคับแห่งชาติหรือคำพิพากษาของศาล

ข. บุคคลที่มีสถานะเป็นลูกจ้างและได้นำงานมาทำที่บ้านของตนเป็นครั้งคราว แทนที่จะทำที่สถานที่ทำงานประจำของคนนั้น มิใช่ผู้รับงานไปทำที่บ้านตามนัยแห่งอนุสัญญานี้

ค. คำว่า “นายจ้าง” หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งส่งมอบงานที่รับไปทำที่บ้านในการประกอบธุรกิจของตน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือผ่านคนกลาง และไม่ว่ากฎหมายแห่งชาติจะบัญญัติให้มีคนกลางหรือไม่ก็ตาม

2.1.2 ความหมายของต่างประเทศ

1) อินเดีย

อินเดียเป็นประเทศที่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้รับงานไปทำที่บ้านเป็นการเฉพาะ (Specific Homework Legislation) กล่าวคือ มีกฎหมายเกี่ยวกับคนงานในกิจการทำบุหรืและซิการ์ (Beedi and Cigar Workers Act) นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไปที่นำมาใช้กับผู้รับงานไปทำที่บ้านด้วย

การให้ความหมายของ “ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” ในกฎหมายทั่วไป หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบวัตถุดิบหรือสิ่งของใด ๆ เพื่อใช้ในการผลิต ทำความสะอาด เปลี่ยนแปลง ซ่อมแซม หรือดำเนินการกระบวนการใด ๆ เพื่อขายหรือเพื่อการค้าอันเป็นธุรกิจของนายจ้าง ซึ่งกระบวนการผลิตจะกระทำที่บ้านของผู้รับงานไปทำที่บ้านหรือสถานที่อื่น ๆ ก็ได้ แต่ต้องไม่อยู่ภายใต้ความควบคุมและการบริหารของนายจ้าง

ส่วน “ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” ในพระราชบัญญัติคนงานในกิจการทำบุหรืและซิการ์ หมายถึง บุคคลที่รับจ้างโดยตรงหรือผ่านสำนักงาน ไม่ว่าจะทำเพื่อได้รับค่าจ้างหรือไม่มีฝีมือหรือไม่ งานที่ใช้กำลังหรืองานเกี่ยวกับเอกสาร และหมายรวมถึงคนงานที่ได้รับวัตถุดิบจากนายจ้าง หรือผู้รับเหมา สำหรับใช้ในการผลิตบุหรืและซิการ์ หรือทั้งสองอย่าง โดยทำที่บ้าน

งานที่รับไปทำที่บ้าน เป็นการรับจ้างทำการผลิตหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อขายหรือการค้าอันเป็นธุรกิจของนายจ้าง แต่ต้องไม่อยู่ภายใต้การควบคุมและการบริหารของนายจ้าง

2) ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นมีกฎหมายที่ว่าด้วยงานที่รับไปทำที่บ้านโดยเฉพาะ คือ กฎหมาย Industrial Homework Law

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน (อุตสาหกรรม)” หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับว่าจ้างให้ทำงานในการผลิตสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหารายได้มาเลี้ยงชีพ โดยปกติจะทำงานโดยลำพัง ปราศจากความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เว้นแต่ญาติที่อาศัยอยู่ด้วยกัน หรือผู้รับงานไปทำที่บ้าน หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้ผลิต หรือขายสินค้า หรือทำสัญญาจ้างเพื่องานนั้น โดยเป็นธุรกิจของตนเอง ตามข้อกำหนดหรือคำนิยามของกระทรวงแรงงาน

“ผู้สั่งทำของ” หมายถึง ผู้ผลิต ผู้ดำเนินการหรือขายสินค้า หรือทำสัญญาว่าจ้างเพื่องานใด ๆ โดยเป็นธุรกิจของตนเอง และหมายความรวมถึงบุคคลอื่นใดตามที่กระทรวงแรงงานกำหนด ซึ่งเป็นผู้มอบหมายงานให้ผู้รับงานไปทำที่บ้าน

3) ออสเตรเลีย

ไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องงานที่รับไปทำที่บ้าน แต่ก็อาจเกิดจากข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้างในแต่ละอุตสาหกรรมหรือโรงงาน ส่วนในรัฐนิวเซาท์เวลส์ได้ให้ความหมาย “ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” ไว้เหมือนกับความหมายของ “คนงาน” แต่จะแตกต่างกับความหมายของคำว่า “ลูกจ้าง” ในกฎหมายอนุญาโตตุลาการ

ในกิจการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ให้ความหมายผู้รับงานไปทำที่บ้านว่า หมายถึง บุคคลที่ทำงานในด้านอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าให้แก่ นายจ้าง แต่ทำงานนอกสถานที่ทำงานหรือโรงงานของนายจ้าง โดยอยู่ภายใต้สัญญาจ้างทำของ

สำหรับรัฐวิกตอเรีย ให้ความหมาย “ลูกจ้าง” โดยรวมถึง ผู้รับเหมางานอิสระที่ประกอบกิจการเอง

4) อังกฤษ

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง บุคคลที่ทำสัญญากับบุคคลอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ของธุรกิจ เพื่อทำงานให้แล้วเสร็จในสถานที่ที่มีชื่ออยู่ในความควบคุมหรือการบริหารงานของบุคคลที่ว่าจ้าง

5) เนเธอร์แลนด์

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง บุคคลที่รับงานไปทำที่บ้าน และ “ผู้ช่วยผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง บุคคลที่ทำงานให้ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ไม่ว่าจะได้ค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

“นายจ้าง” หมายถึง หัวหน้าหรือผู้จัดการของภาระหน้าที่ หรือคนกลางผู้ที่เป็นตัวแทนผู้ที่สั่งการดำเนินการ ซึ่งให้สิ่งของหรือวัตถุดิบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการทำงานที่ต้องผ่านกระบวนการผลิต

6) เยอรมัน

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งสามารถเลือกสถานที่ทำงานด้วยตนเอง หรือร่วมกับสมาชิกครอบครัวของตน โดยเป็นงานที่เกี่ยวกับการค้าหรืออุตสาหกรรมตามคำสั่งของผู้ที่ดำเนินการค้าหรืออุตสาหกรรม หรือตามคำสั่งของคนกลาง การที่ผู้รับงานไปทำที่บ้านได้รับวัตถุดิบ ไม่ได้ทำให้ฐานะของผู้รับงานไปทำที่บ้านเปลี่ยนแปลง

“คนกลาง” หมายถึง บุคคลที่ไม่ใช่ลูกจ้างแต่เป็นผู้ที่เชื่อมโยงระหว่างผู้รับงานไปทำที่บ้านกับผู้ดำเนินการค้าหรืออุตสาหกรรมในเรื่องงาน โดยค่าจ้างของผู้รับงานไปทำที่บ้าน

7) ฝรั่งเศส

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง บุคคลที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยตรง หรือผ่านคนกลาง โดยทำงานให้กับสถานประกอบการด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ไม่คำนึงว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือเอกชน และจะทำงานโดยลำพังหรือมีผู้ช่วยหรือไม่ก็ได้ โดยต้องรับอัตราค่าตอบแทนตามที่กำหนดไว้

8) เม็กซิโก

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้แก่นายจ้าง

“นายจ้าง” หมายถึง บุคคลใด ๆ ที่เป็นผู้จ้างงานให้ไปทำที่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดหาเครื่องมือหรือวัสดุหรือไม่ และไม่คำนึงถึงรูปแบบของค่าจ้าง

“งานที่รับไปทำที่บ้าน” หมายถึง งานที่ทำเป็นประจำให้แก่นายจ้าง โดยทำที่บ้านตนเอง หรือสถานที่ที่ตนงานเลือกได้เองโดยอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิด หรือการบริหารของบุคคลที่จ้างงานให้ งานที่รับไปทำที่บ้าน หมายถึง สัญญาใด ๆ ที่นายจ้างหา วัสดุคิบหรือสิ่งอื่น ๆ ให้แก่ลูกจ้าง เพื่อให้ลูกจ้างนั้นทำการปรสภาพ หรือทำชิ้นที่บ้านและขายกลับ ให้แก่นายจ้างคนเดียวกัน

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง บุคคลที่ทำงานด้วยตนเอง หรือด้วยความช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัว ทำงานให้แก่นายจ้าง โดยมีหลักการว่า การทำงานให้กับ นายจ้างหรือม ๆ กันสองคนหรือมากกว่า ไม่เป็นการตัดสินใจการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

9) สหรัฐอเมริกา

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายถึง ลูกจ้างที่ทำงานหรือได้รับอนุญาตให้ รับงานอุตสาหกรรมไปทำที่บ้านให้แก่ นายจ้าง ผู้รับงานไปทำที่บ้านถือเสมือนเป็นลูกจ้างและไม่ได้เป็นผู้รับเหมาอิสระ

“นายจ้าง” หมายถึง บุคคลใดที่จ้างทั้งทางตรงหรือทางอ้อม หรือผ่านลูกจ้าง ตัวแทน ผู้รับเหมาอิสระหรือบุคคลอื่นใด โดยที่จ้างคนที่รับงานไปทำที่บ้านให้ทำการ ผลิตสินค้าหรือสิ่งของ

ความรับผิดชอบระหว่างผู้รับงานไปทำที่บ้านกับนายจ้าง ถือว่าเป็น สัญญาการจ้างงานและผู้รับงานไปทำที่บ้านจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน

10) ฟิลิปปินส์

“บ้าน” หมายถึง ห้อง ที่พักอาศัย ห้องพัก หรือสถานที่อื่น ๆ ที่ใช้เป็นสถานที่พักเป็นประจำ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแค่เพียงบางส่วน ยกเว้นสิ่งที่อยู่ในสถานที่หรือในอาณาบริเวณของนายจ้าง ผู้รับเหมาและงานที่ทำในที่นั้นกระทำภายใต้การควบคุมโดยตรงหรือทำให้กับนายจ้าง

“นายจ้าง” หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่ทำการเพื่อผลหรือประโยชน์ของตนเอง หรือในนามของบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่นอกประเทศฟิลิปปินส์ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือโดยผ่านลูกจ้าง ตัวแทน ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วงหรือบุคคลใดก็ตาม

- ส่งมอบหรือก่อให้เกิดการส่งมอบสินค้าหรือสิ่งของให้ทำการผลิตในบ้านหรือในบริเวณบ้านและส่งคืนในภายหลัง หรือทำการถ่ายเทหรือจำหน่ายให้เป็นที่ไปตามคำแนะนำของตน หรือ

- ขายสินค้าหรือสิ่งของ โดยทำการผลิตหรือสิ่งของดังกล่าวขึ้นในบ้านหรือในบริเวณบ้าน และซื้อกลับคืนด้วยตนเองหรือโดยผ่านผู้อื่น หลังจากที่สินค้าหรือสิ่งของดังกล่าวผ่านการผลิตแล้ว

11) เคนเมาร์ก

“งานที่รับไปทำที่บ้าน” หมายถึง งานฝีมือหรืองานอุตสาหกรรมที่ทำด้วยมือ หรือเครื่องจักร โดยผู้รับงานไปทำที่บ้านโดยลำพังหรือด้วยความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัว

12) สวีตเซอร์แลนด์

“งานที่รับไปทำที่บ้าน” หมายถึง งานฝีมือหรืองานอุตสาหกรรมที่ทำด้วยมือ หรือโดยเครื่องจักร ที่รับงานไปทำที่บ้าน โดยทำให้แก่นายจ้างตามลำพัง หรือด้วยความช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นงานที่ทำในบ้านของคณงาน หรือในสถานที่อื่นตามที่คณงานเป็นผู้เลือกเพื่อรับค่าตอบแทน งานฝีมือหรืองานอุตสาหกรรมที่ทำด้วยมือหรือโดยเครื่องจักร หมายถึง การดำเนินการที่ใช้เพื่อการผลิต แปรรูปภาพ รักษา บรรจุและคัดเลือกสินค้า

13) ฮวีเตน

“งานที่รับไปทำที่บ้าน” หมายถึง งานที่ทำที่บ้านของลูกจ้างและต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของนายจ้าง

14) แคนาดา

“ ลูกจ้าง ” หมายถึง บุคคลที่ทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างและให้
 หมายรวมถึงผู้รับงานไปทำที่บ้านด้วย

15) อาเจนติน่า

“ งานที่รับไปทำที่บ้าน ” หมายถึง งานที่ทำที่บ้านของคนงานหรือ
 สถานที่ที่คนงานเป็นผู้เลือก โดยทำงานให้แก่นายจ้าง คนกลางหรือผู้ครอบครองโรงงาน กฎหมายได้
 กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของนายจ้าง ตลอดจนอาจต้องรับโทษตามกฎหมาย หากกระทำผิด
 หรือฝ่าฝืนกฎหมาย

2.1.3 ความหมายของประเทศไทย

1) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากการสำรวจการรับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 ได้ให้ความหมายดังนี้

“ การรับงานมาทำที่บ้าน ” (Homework) หมายถึง งานที่ทำโดยบุคคล
 ซึ่งรับงานมาทำนอกสถานที่ประกอบกิจการของผู้ว่าจ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นที่บ้านหรือบริเวณบ้าน จึงทำ
 ให้มีชื่อเรียกว่า การรับงานมาทำที่บ้าน โดยมีลักษณะการทำงานตามนิยามความหมายของผู้รับงานมา
 ทำที่บ้าน

“ ผู้รับงานมาทำที่บ้าน ” หมายถึง บุคคลที่รับงานมาดำเนินการ โดย
 ต้องมีลักษณะการทำงานที่สำคัญ คือ

- สถานที่ทำงานเป็นสถานที่ใดก็ได้ ที่มีใช้สถานที่ประกอบการของ
 ผู้ว่าจ้าง

- งานที่รับมาทำต้องส่งคืนผู้ว่าจ้างให้ครบตามจำนวนที่ตกลง
 นอกจากนั้นในบางโอกาสอาจจะมีการทำงานนั้น และขายให้ผู้อื่นที่มีใช้ผู้ว่าจ้างก็ได้ แต่ไม่นับผู้ที่
 ทำงานนั้นเพื่อขายเพียงอย่างเดียวซึ่งจะไม่มีผู้ว่าจ้าง

- มีการตกลงค่าตอบแทนกับผู้ว่าจ้าง ซึ่งอาจเป็นค่าตอบแทนที่ผู้
 ว่าจ้างเป็นผู้กำหนดเอง หรือผู้รับงานมาทำเป็นผู้กำหนด หรือทั้งสองฝ่ายร่วมกัน

- ต้องทำงานที่รับมาทำนั้นให้ได้ตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนด

2) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

จากการสำรวจสภาพการจ้างและการทำงานของผู้รับงานไปทำงานที่
 บ้าน (Homeworker) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ให้ความหมาย ดังนี้

“ผู้รับงานไปทำที่บ้าน” หมายความว่า ผู้ซึ่งทำงานให้กับนายจ้าง หรือผู้ติดต่อสั่งทำด้วย หรือด้วยความช่วยเหลือของสมาชิกในครัวเรือนหรือกลุ่ม โดยรับค่าจ้าง ทั้งนี้งานที่ต้องเป็นงานที่รับมาทำที่บ้านมีลักษณะเป็นการผลิต ประอบหรือทำสิ่งของ ซึ่งไม่ใช่การบริหาร และสิ่งของที่ผลิตหรือประกอบส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดจะส่งให้กับคนกลาง หรือนายจ้างหรือสถานประกอบการเท่านั้น ไม่ได้ผลิต ประกอบหรือทำเพื่อขายเอง

“บ้านที่ใช้ในการทำงาน” หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างหรือห้องภายในสิ่งปลูกสร้างซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือสถานที่อื่น ซึ่งผู้รับงานไปทำที่บ้านเป็นผู้เลือก หรือใช้เป็นประจำ ทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งเป็นผลต่อสินค้าหรือสิ่งของตามที่นายจ้างกำหนด

“สถานประกอบการกิจการ” หมายความว่า หน่วยงานที่ประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในสถานที่หรือส่วนของสถานที่โดยมีลูกจ้างทำงานและหมายความรวมถึงหน่วยเศรษฐกิจที่ประกอบกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ในสถานที่ซึ่งมีที่ตั้งแน่นอน การดำเนินงานหรือการควบคุมกระทำโดยนายจ้างที่เป็นบุคคลหรือนิติบุคคล

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงจ้างผู้รับงานไปทำที่บ้าน ไม่ว่าจะดำเนินการโดยตรงหรือโดยปริยาย หรือผ่านคนกลาง โดยส่งมอบหรือทำให้มีการส่งมอบสินค้าหรือสิ่งของซึ่งนำมาใช้ในกระบวนการผลิตที่บ้าน และได้ซื้อสินค้าหรือสิ่งของนั้นกลับมา หรือจ่ายค่าจ้างหลังกระบวนการผลิตสิ้นสุดลง

“คนกลาง” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำเนินการเพื่อรับประโยชน์ โดยส่งมอบหรือทำให้มีการส่งมอบสินค้าหรือสิ่งของให้กับผู้รับงานไปทำที่บ้าน เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการผลิตที่บ้านหรือในบริเวณบ้าน จะนำสินค้าสิ่งของนั้นส่งมอบให้นายจ้าง

2.2 ประเภทของผู้รับงานไปทำที่บ้าน

2.2.1 การแบ่งประเภทขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้จำแนกกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (Homeworker) ตามลักษณะการดำเนินกิจกรรมในกระบวนการผลิตไว้ 3 ประเภท คือ

1) ผู้รับงานไปทำที่บ้านสำหรับงานฝีมือ (Craft Homeworker) หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานที่ใช้ฝีมือเป็นรายชิ้นงาน มักจะพบในชนบทหรือท้องถิ่นที่ไม่ใช่ชุมชน (Rural Area) โดยมีลักษณะเป็นการว่าจ้างตนเองทำงาน (Self - Employed) เนื่องจากผู้ทำงานเป็นทั้งผู้ผลิตงานและผู้จำหน่ายงานด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นตั้งแต่การจัดหาวัสดุ ออกแบบและผลิตงานออกมาตลอดจนมองหาช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นเองด้วย และมักจะมีสมาชิกในครอบครัวทำงานร่วมกันอยู่ในกลุ่มผู้รับทำงานกลุ่มนี้

2) ผู้รับงานไปทำที่บ้านสำหรับงานเกี่ยวกับการผลิต (Manufacturing Homeworker) หมายถึง ผู้ซึ่งรับช่วงทำงานโดยได้รับวัสดุที่ใช้ในการทำงานจากผู้รับงาน จากผู้ว่าจ้าง หรือคนกลาง ในการรับทำงาน (Prime Contractor or Intermediary) และต้องปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ทำงานในกลุ่มนี้มีลักษณะของการใช้ฝีมือในการทำงาน เช่นเดียวกับกับกลุ่ม Craft Homeworker และมีการใช้ความชำนาญที่ได้รับจากการฝึกฝนทำงานอยู่บ่อย ๆ แต่ได้ทำงานเพื่อผลิตงานตามที่ได้รับคำสั่งว่าจ้างมาอีกทอดหนึ่ง (Subcontract) เพื่อผลิตสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะตามที่ได้มีการออกแบบเอาไว้แล้ว และจะถูกนำไปจำหน่ายโดยบุคคลอื่น มิใช่ Manufacturing Homeworker ผู้รับงานไปทำที่บ้านสำหรับงานเกี่ยวกับการผลิตที่ต้องใช้ความชำนาญงานในการทำงาน โดยผู้ว่าจ้างให้ทำงานจะจ่ายเงินค่าตอบแทนให้ตามชิ้นงานที่ทำ (A Piece Rate Basic) เนื่องจากผู้ทำงานประเภทนี้ถือว่าต้องใช้ความชำนาญงานในการทำงานมากกว่าผู้รับงานไปทำที่บ้าน สำหรับงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรม (Industrial Homeworker) ดังนั้น ค่าตอบแทนที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านสำหรับงานเกี่ยวกับการผลิต (Manufacturing Homeworker) ได้รับ มักจะสูงกว่ากลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านสำหรับงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรม (Industrial Homeworker)

ผู้รับงานไปทำที่บ้านสำหรับงานอุตสาหกรรม (Industrial Homeworker) หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานในอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยทำงานเกี่ยวกับการตัดเย็บทั้งตัวจากชิ้นส่วนที่ได้ถูกจัดเตรียมไว้ หรืออาจเป็นการตัดเย็บบางชิ้นส่วนของเสื้อผ้าจากชิ้นส่วนวัตถุดิบที่ได้จัดเตรียมไว้แล้ว หรืออาจเป็นการทำงานเฉพาะ บางขั้นตอนในการตัดเย็บก็ได้ เช่น การติดกระดุม การสอยชายผ้า การตรวจข้อบกพร่องของเสื้อผ้าที่ตัดเย็บแล้ว การบรรจุเสื้อผ้าเพื่อจำหน่าย เป็นต้น ผู้ทำงานมีความชำนาญงานเฉพาะด้านและจำกัดอยู่ในระดับหนึ่ง และมักจะได้รับค่าตอบแทนตามชิ้นงานที่ทำ (a Piece Rate Basis)

อย่างไรก็ดี การจำแนกประเภทของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (Homeworker) ตามที่กล่าวข้างต้น ไม่อาจแบ่งแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจนได้อีกต่อไปในปัจจุบัน เนื่องจากปรากฏลักษณะและรูปแบบของการผสมผสาน การว่าจ้างหรือมอบหมายงานให้ผู้รับงานไปทำที่บ้าน (Homeworker) ในระหว่างกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในกระบวนการผลิตสินค้าตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของกระบวนการผลิตของโลกการค้าเสรี

2.2.2 การแบ่งประเภทของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากรายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จำแนกประเภทผู้รับงานมาทำที่บ้านไว้ 3 ประเภท คือ

1) ผู้รับงานด้วยตนเอง (Contract Workers) หมายถึง ผู้รับงานที่รับงานมาจากผู้ว่าจ้างด้วยตนเองและทำงานที่รับมาทำโดยลำพัง หรืออาจมีผู้ช่วยทำงาน รวมทั้งผู้รับงานที่

ทำงานด้วยตนเองและบางครั้งมีการส่งงานให้ผู้อื่นทำ โดยผู้รับงานด้วยตนเองนั้นมีรายได้จากงานที่รับมาทำตามที่ตกลงกับผู้ว่าจ้าง

2) ผู้ช่วยผู้รับงาน (Mupaid Homewokers) หมายถึง ผู้ช่วยทำงานที่ผู้รับงานด้วยตนเองรับมาและอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันกับผู้รับงานด้วยตนเอง โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือรายได้จากงานที่รับมาทำ

3) ผู้รับช่วงงาน (Subcontractors) หมายถึง ผู้ที่มีรายได้จากการรับงานมาจากผู้ว่าจ้างและนำงานดังกล่าวมาให้ผู้รับงาน โดยที่ผู้รับช่วงงานมิได้เป็นผู้ทำงานที่รับมาด้วยตนเองแต่มีรายได้จากผู้ว่าจ้างตามจำนวนหน่วยของงานที่ให้ผู้รับไปทำที่บ้าน การรับช่วงงานอาจมีหลายช่วงได้

บทที่ 3

การรับงานไปทำที่บ้านของประเทศไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจแรงงานนอกระบบเมื่อปี 2550 โดยรวบรวมข้อมูลแรงงานนอกระบบจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ พบว่าในประชากร 65,800,100 คน เป็นผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี 14,681,300 คน เป็นผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป 51,118,700 คน โดยผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่เป็นผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน 13,507,100 คน และเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 37,564,200 คน

ในจำนวนผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 37,564,200 คน เป็นผู้รอฤดูกาลเกษตร 47,400 คน เป็นผู้ว่างงาน 442,200 คน และเป็นผู้มีงานทำที่ได้รับความคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคม ได้แก่ ผู้ทำงานเป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน เป็นต้น หรือที่เรียกว่า “แรงงานในระบบ” 13,841,300 คน เป็นผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม หรือที่เรียกว่า “แรงงานนอกระบบ” 23,280,700 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน

สถานภาพแรงงาน	จำนวน
ผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	51,118,700
ผู้อยู่ในกำลังแรงงานรวม	37,611,600
กำลังแรงงานในปัจจุบัน	37,564,200
ผู้มีงานทำ	37,122,000
ผู้มีงานทำในระบบ	13,841,300
ผู้มีงานทำนอกระบบ	23,280,700
ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	440,251
ผู้มีงานนอกระบบอื่น ๆ	22,840,449
ผู้ว่างงาน	442,200

สถานภาพแรงงาน	จำนวน
กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	470,400
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	13,570,100
ผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี	14,681,300
ยอดรวม	65,800,100

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.1 จำนวนครัวเรือนและผู้รับงานไปทำที่บ้าน

พบว่ามีครัวเรือนที่มีการรับงานไปทำที่บ้าน 294,290 ครัวเรือน มีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน

3.2 ประเภทของผู้รับงานไปทำที่บ้าน

จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน เป็นผู้ที่รับงานมาจากผู้ว่าจ้างและทำงานนั้นด้วยตนเอง แต่บางครั้งอาจส่งงานให้ผู้อื่นทำด้วย หรือ “ผู้รับงานด้วยตนเอง” 377,449 คน เป็นผู้ช่วยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกับผู้รับงานด้วยตนเอง หรือ “ผู้ช่วยผู้รับงาน” 60,230 คน และเป็นผู้รับงานจากผู้ว่าจ้าง แล้วนำงานไปให้ผู้อื่นทำ โดยไม่ได้ทำงานนั้นเอง หรือ “ผู้รับช่วงงาน” 2,572 คน

ตารางที่ 2 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามประเภทของผู้รับงานและเพศ

ประเภทของผู้รับงาน	หญิง	ชาย	รวม
ผู้รับงานด้วยตนเอง	297,106	80,343	377,449
ผู้ช่วยผู้รับงาน	39,322	20,108	60,230
ผู้รับช่วงงาน	1,096	1,476	2,572
ยอดรวม	337,526	102,725	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.3 ลักษณะของผู้รับงานไปทำที่บ้าน

3.3.1 เพศและอายุ

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน เป็นผู้รับงานไปทำที่บ้านหญิงถึง 337,526 คน โดยเป็นผู้มีอายุในช่วง 30 – 49 ปี ถึง 200,822 คน ของผู้รับงานไปทำที่บ้านหญิงทั้งหมด

ส่วนในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านชายมี 102,725 คน เป็นผู้มีอายุอยู่ในช่วง 30 – 49 ปีมากที่สุด ถึง 61,548 คน ของผู้รับงานไปทำที่บ้านชายทั้งหมด

ตารางที่ 3 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

กลุ่มอายุ (ปี)	หญิง	ชาย	รวม
15 – 19	11,456	3,167	14,623
20 – 29	427,013	12,435	55,138
30 – 39	106,434	34,930	141,364
40 – 49	94,388	26,618	121,006
50 – 59	53,084	15,552	68,636
60 ปีขึ้นไป	29,461	10,023	39,484
ยอดรวม	337,526	102,725	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.3.2 ภาค

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน เป็นผู้อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 52,118 คน เป็นผู้อยู่ในภาคกลาง 116,583 คน เป็นผู้อยู่ในภาคเหนือ 102,098 คน เป็นผู้อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 119,276 คน และเป็นผู้อยู่ในภาคใต้ 50,176 คน

ตารางที่ 4 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามภาคและเพศ

ภาค	หญิง	ชาย	รวม
กรุงเทพมหานคร	31,039	21,079	52,118
ภาคกลาง	84,791	31,792	116,583

ภาค	หญิง	ชาย	รวม
ภาคเหนือ	83,108	18,990	102,098
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	93,954	25,322	119,276
ภาคใต้	44,634	5,542	50,176
ยอดรวม	337,526	102,725	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.3.3 สถานภาพสมรส

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านหญิง 337,526 คน เป็นผู้ที่มีสมรสแล้วถึง 251,342 คน

ส่วนในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านชาย 102,725 คน เป็นผู้ที่มีสมรสแล้วถึง 85,092 คน

ซึ่งสถิติการสมรสของผู้รับงานไปทำที่บ้านหญิงสอดคล้องกับลักษณะของการรับงานไปทำที่บ้านที่มีความยืดหยุ่น เอื้ออำนวยกับผู้ที่ต้องมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานบ้าน และสามารถทำงานอยู่ที่บ้านได้ เช่น แม่บ้าน เป็นต้น

ตารางที่ 5 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามสถานภาพการสมรสและเพศ

สถานภาพสมรส	หญิง	ชาย	รวม
โสด	39,835	14,121	53,956
สมรส	251,342	85,092	336,434
หย่า	32,611	1,991	34,602
หย่า	5,845	557	6,402
แยกกันอยู่	7,889	965	8,854
ยอดรวม	337,526	102,725	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.3.4 การศึกษาที่สำเร็จ

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านหญิง 337,526 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษามากที่สุด ถึง 260,676 คน รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 35,201 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ 16,828 คน ไม่มีการศึกษา 17,434 คน และอื่น ๆ 7,387 คน

ส่วนในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านชาย 102,725 คน เป็นผู้สำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุดถึง 71,475 คน ระดับรองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 16,803 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ 7,247 คน ไม่มีการศึกษา 2,603 คน และอื่น ๆ 4,597 คน

ตารางที่ 6 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จและเพศ

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	หญิง	ชาย	รวม
ไม่มีการศึกษา	17,434	2,603	20,038
มีการศึกษา	320,092	99,983	420,074
ต่ำกว่าประถมศึกษา	69	-	69
ประถมศึกษา	260,676	71,475	332,151
มัธยมศึกษา	55,395	25,895	81,290
มัธยมศึกษาตอนต้น	35,201	16,803	52,004
มัธยมศึกษาตอนปลาย	20,194	9,092	29,286
สายสามัญ	16,828	7,247	24,074
สายอาชีวศึกษา	3,367	1,846	5,212
อนุปริญญา	2,115	1,272	3,387
สายสามัญ	220	115	336
สายอาชีวศึกษา	1,895	1,156	3,051
มหาวิทยาลัย	1,813	1,321	3,134
การศึกษาอื่น ๆ	22	20	42
ไม่ทราบ	-	139	139
ยอดรวม	337,526	102,725	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.4 ประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทของงานที่มีการรับไปทำที่บ้าน มีทั้งภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม แต่เกือบทั้งหมดเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิต มีถึง 384,175 คน ทั้งนี้เพราะงานในสาขานี้ส่วนใหญ่เป็นการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ที่มีขั้นตอนการผลิตหลายขั้นตอนหลายส่วน และบางขั้นตอนหรือบางส่วนสามารถกระจายงานไปให้ผู้รับงานไปทำนอกโรงงานได้

ในอุตสาหกรรมการผลิตเป็นงานผลิตเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและสิ่งทอมากที่สุดถึง 238,616 คน รองลงมาคืองานผลิตภัณฑ์จากไม้และกระดาษ จำนวน 37,862 คน งานผลิตเครื่องประดับเพชรพลอย จำนวน 35,660 คน งานผลิตสินค้าเบ็ดเตล็ด อันได้แก่ ดอกไม้ประดิษฐ์ รม ไม้กวาด มาลัย จำนวน 25,535 คน งานผลิตเครื่องใช้ที่ทำด้วยหนัง จำนวน 14,528 คน และงานผลิตอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ จำนวน 11,006 คน เป็นต้น

อุตสาหกรรมลำดับรองลงมาจากอุตสาหกรรมการผลิต คือ งานในการขายส่ง การขายปลีกของผู้ใช้ส่วนบุคคลและผู้ใช้ในครัวเรือน 49,748 คน การเกษตร 2,201 คน ซึ่งเท่ากับงานในกิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์และกิจกรรมทางธุรกิจ เป็นต้น

ตารางที่ 7 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	รวม
การผลิต	384,175
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและสิ่งทอ	208,223
ผลิตภัณฑ์จากไม้และกระดาษ	33,039
เครื่องประดับเพชรพลอย	31,118
สินค้าเบ็ดเตล็ด	22,282
เครื่องใช้ที่ทำด้วยหนัง	12,678
อาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ	9,604
เฟอร์นิเจอร์	4,226
โลหะขั้นมูลฐานและโลหะประดิษฐ์	3,842
การพิมพ์โฆษณา ผลิตภัณฑ์เคมี ยางและพลาสติก	3,458
ของเด็กเล่น	3,073
ผลิตภัณฑ์ทำเซรามิกและเครื่องแก้ว	2,689
เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ไฟฟ้า	1,152

ประเภทอุตสาหกรรม	รวม
การขนส่ง การขายปลีก ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	49,842
เกษตรกรรม	2,490
กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์และกิจกรรมทางธุรกิจ	2,131
กิจกรรมด้านบริการชุมชนและบริการส่วนบุคคล	939
อื่น ๆ	674
ยอดรวม	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.5 วิธีดำเนินงาน

วิธีดำเนินงานจะพิจารณาจากประเด็น ดังนี้ คือ แหล่งงานที่สำคัญ ชั่วโมงการทำงาน สถานที่ทำงาน การกำหนดค่าตอบแทน ขนาดกิจกรรมหรือกิจการที่มีลูกจ้าง การได้รับเครื่องมือและอุปกรณ์ และเดือนที่มีงานมาก สำหรับชั่วโมงการทำงานและสถานที่ทำงานเป็นข้อมูล ไม่รวมจำนวนผู้รับช่วงงานเพราะไม่ได้ทำงานเอง การกำหนดค่าจ้างเป็นข้อมูล ไม่รวมจำนวนผู้ช่วยผู้รับงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนเอง และไม่มีรายได้ ส่วนขนาดกิจการ เป็นข้อมูลของผู้รับงานด้วยตนเองที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นและผู้รับช่วงงาน

3.5.1 แหล่งงานที่สำคัญ

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน 380,021 คน เป็นผู้รับงานจากเจ้าของกิจการมากที่สุด ถึง 196,170 คน รองลงมาคือการรับงานจากผู้รับช่วงงานอื่น 143,092 คน รับงานจากผู้รับงานนอกครัวเรือน 16,971 คน รับงานจากหัวหน้ากลุ่ม 8,894 คน และรับงานจากผู้รับงานในครัวเรือน 8,512 คน เป็นต้น

ตารางที่ 8 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน จำแนกตามแหล่งงาน

แหล่งงาน	ผู้รับงานด้วยตนเอง	ผู้รับช่วงงาน	รวม
เจ้าของกิจการ	194,478	1,692	196,170
องค์กร กลุ่ม สหกรณ์	5,259	-	5,289
หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ	497	-	497

แหล่งงาน	ผู้รับงานด้วยตนเอง	ผู้รับช่วงงาน	รวม
ผู้รับช่วงงาน	142,213	879	143,092
ผู้รับงานในครัวเรือน	8,512	-	8,512
ผู้รับงานนอกครัวเรือน	16,971	-	16,971
หัวหน้ากลุ่ม	8,894	-	8,894
อื่น ๆ	470	-	470
ไม่ทราบ	124	-	124
ยอดรวม	377,449	2,572	380,021

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.5.2 สถานที่ทำงาน

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน 437,679 คน ทำงานอยู่ในบ้านของตนเองมากที่สุด 346,046 คน รองลงมาทำงานอยู่บริเวณบ้าน 82,890 คน และทำงานในสถานที่ที่ผู้ว่าจ้างจัดให้ 3,009 คน เป็นต้น

ตารางที่ 9 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงผู้รับงาน จำแนกตามสถานที่ทำงาน

สถานที่ทำงาน	รวม
บ้าน	346,046
บริเวณบ้าน	82,890
ศูนย์รวมชุมชนหรือสถานที่ใกล้เคียง	1,090
สถานที่ที่ผู้ว่าจ้างจัดให้	3,009
บริเวณที่ขององค์กร กลุ่ม สหกรณ์	2,243
อื่น ๆ	2,398
ยอดรวม	437,679

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.5.2 ชั่วโมงทำงาน

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้ช่วยผู้รับงาน 437,679 คน เป็นผู้ที่มีชั่วโมงการทำงานตามปกติจริง ๆ ในหนึ่งวัน ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาใดสูงสุด คือ 7-8 ชั่วโมงต่อวัน 152,542 คน รองลงมาคือชั่วโมงการทำงาน 5-6 ชั่วโมงต่อวัน 101,780 คน มีชั่วโมงการทำงาน 9-11 ชั่วโมงต่อวัน 75,700 คน มีชั่วโมงการทำงาน 12 ชั่วโมงต่อวันขึ้นไป 51,571 คน และมีชั่วโมงการทำงาน 3-4 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 46,678 คน เป็นต้น

ตารางที่ 10 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้ช่วยผู้รับงาน จำแนกตามชั่วโมงการทำงาน

ชั่วโมงการทำงาน	รวม
1-2 ชั่วโมง	9,408
3-4 ชั่วโมง	46,678
5-6 ชั่วโมง	101,780
7-8 ชั่วโมง	152,542
9-11 ชั่วโมง	75,700
12 ชั่วโมงขึ้นไป	51,571
ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย	
ขอยรวม	437,679

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.5.4 การกำหนดค่าตอบแทน

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน 380,021 คน เป็นผู้ที่มีผู้ว่าจ้างเป็นผู้กำหนดค่าตอบแทนมากที่สุด 321,975 คน รองลงมาเป็นผู้ที่ผู้รับงานเป็นผู้กำหนดค่าตอบแทน 36,047 คน เป็นผู้ที่หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้กำหนดค่าตอบแทน 10,960 คน เป็นผู้ที่ตกลงร่วมกันในการกำหนดค่าตอบแทน 10,465 คน เป็นต้น

ตารางที่ 11 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน จำแนกตามการกำหนดค่าตอบแทน

การกำหนดค่าตอบแทน	ผู้รับงานด้วยตนเอง	ผู้รับช่วงงาน	รวม
ผู้รับงาน	36,014	33	36,047
ผู้ว่าจ้าง	319,524	2,450	321,975

การกำหนดค่าตอบแทน	ผู้รับงานด้วยตนเอง	ผู้รับช่วงงาน	รวม
หัวหน้ากลุ่ม	10,960	-	10,960
ฝ่ายส่งเสริมภาครัฐ	493	-	493
ฝ่ายส่งเสริมภาคเอกชน	81	-	81
ตกลงร่วมกัน	10,376	89	10,465
ยอดรวม	377,449	2,572	380,021

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.5.5 ขนาดกิจการ

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นและผู้รับช่วงงาน 140,428 คน เป็นผู้ที่ทำงานเองโดยไม่มีลูกจ้างมากที่สุดถึง 111,701 คน รองลงมามีลูกจ้าง 1-2 คน 12,787 คน มีลูกจ้าง 3-5 คน 8,408 คน มีลูกจ้าง 6-9 คน 3,442 คน และมีลูกจ้าง 10 คนขึ้นไป 3,590 คน เป็นต้น

ตารางที่ 12 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองที่ทำงานร่วมกับคนนอกครัวเรือนและผู้รับช่วงงาน จำแนกตามจำนวนลูกจ้าง

จำนวนลูกจ้าง (คน)	รวม
1-2	12,787
3-5	8,408
6-9	3,442
10 คน ขึ้นไป	3,590
ไม่มี	111,701
ไม่ทราบ	501
ยอดรวม	140,428

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.5.6 การได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน เป็นผู้ที่ได้รับวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือหรืออุปกรณ์บางส่วนมากที่สุด 294,371 คน ได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทั้งหมด 107,355 คน และไม่ได้รับเลย 38,524 คน

ตารางที่ 13 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามการได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์

การได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์	รวม
ได้รับบางส่วน	294,371
ได้รับทั้งหมด	107,355
ไม่ได้รับ	38,524
ยอดรวม	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.5.7 เดือนที่มีงานมาก

ในจำนวนผู้รับงานมาทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าเดือนที่มีงานมากที่สุด คือ เดือนมกราคม 93,510 คน รองลงมาคือเดือนธันวาคม 53,670 คน เดือนมีนาคม 51,874 คน เดือนเมษายน 43,946 คน และเดือนพฤศจิกายน จำนวน 36,939 คน เป็นต้น

ตารางที่ 14 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามเดือนที่มีงานมาก

เดือนที่มีงานมาก	รวม
มกราคม	93,510
กุมภาพันธ์	34,059
มีนาคม	51,874
เมษายน	43,496
พฤษภาคม	23,416
มิถุนายน	16,252
กรกฎาคม	20,873
สิงหาคม	12,147

เดือนที่มีงานมาก	รวม
กันยายน	27,576
ตุลาคม	25,986
พฤศจิกายน	36,939
ธันวาคม	53,670
ยอดรวม	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.6 รายได้จากการทำงานไปทำที่บ้าน

เป็นข้อมูลของผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน

3.6.1 การได้รับค่าตอบแทน

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองกับผู้รับช่วงงาน 380,021 คน เกือบทั้งหมดได้รับค่าตอบแทนครบถ้วนตามที่ตกลงกับผู้ว่าจ้าง 373,561 คน ส่วนผู้ที่ได้รับไม่ครบหรือไม่ได้รับค่าตอบแทนมีเพียง 6,460 คน

ตารางที่ 15 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองกับผู้รับช่วงงาน จำแนกตามการได้รับค่าตอบแทน

การได้รับค่าตอบแทน	รวม
ได้รับค่าตอบแทนครบถ้วน	373,561
ได้รับค่าตอบแทนบางส่วนหรือไม่ได้รับค่าตอบแทน	6,460
ยอดรวม	380,021

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.6.2 รายได้

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน 379,718 คน เป็นผู้มีรายได้ตั้งแต่ 10,001 – 30,000 บาท ต่อปี มากที่สุด 116,414 คน รองลงมาเป็นผู้มีรายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท ต่อปี 108,490 คน เป็นผู้มีรายได้ตั้งแต่ 30,001 – 50,000 บาท ต่อปี 67,578 คน เป็นผู้มีรายได้ตั้งแต่ 50,001 – 100,000 บาท ต่อปี 62,698 คน และเป็นผู้มีรายได้ตั้งแต่ 100,001 – 300,000 บาท ต่อปี 20,477 คน เป็นต้น

ตารางที่ 16 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน จำแนกตามรายได้หรือค่าตอบแทน

รายได้หรือค่าตอบแทน (บาท ต่อปี)	ทั่วราชอาณาจักร รวม (คน)
ต่ำกว่า 10,001	108,490
10,001 – 30,000	116,414
30,001 – 50,000	67,698
50,001 – 100,000	62,698
100,001 – 300,000	20,477
300,001 ขึ้นไป	4,062
ยอดรวม	379,718

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

โดยรายได้เฉลี่ยทั้งประเทศคนละ 40,555 บาท ต่อปี ในกรุงเทพมหานคร มีรายได้เฉลี่ยสูงสุดคนละ 128,664 บาท ต่อปี รองลงมาคือภาคกลาง มีรายได้เฉลี่ยคนละ 45,564 บาท ต่อปี ภาคเหนือ มีรายได้เฉลี่ยคนละ 24,918 บาท ต่อปี ภาคใต้ มีรายได้เฉลี่ยคนละ 24,547 บาท ต่อปี และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายได้เฉลี่ยคนละ 24,433 บาท ต่อปี รวมรายได้เฉลี่ยทั้งประเทศ 15,399,463,490 บาท ต่อปี

ตารางที่ 17 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปีและภาค

ภาค	รายได้หรือค่าตอบแทนเฉลี่ย (บาท ต่อปี)
ทั่วประเทศ	40,555
กรุงเทพมหานคร	128,664
ภาคกลาง	45,564
ภาคเหนือ	24,918
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	24,433
ภาคใต้	24,547

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.6.3 ประเภทรายได้

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน 379,718 คน ตอบว่า รายได้จากการรับงานไปทำที่บ้านเป็นรายได้รอง 206,570 คน เป็นรายได้หลัก 173,148 คน

ตารางที่ 18 จำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน จำแนกตามประเภทรายได้

ประเภทรายได้	รวม
รายได้หลัก	173,148
รายได้รอง	206,570
ยอดรวม	379,718

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.7 การรวมกลุ่มของผู้รับงานไปทำที่บ้าน

3.7.1 การรวมกลุ่ม

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าผู้รับงานมาทำที่บ้านไม่ เป็นสมาชิกกลุ่มถึง 417,535 คน เป็นสมาชิกกลุ่ม 22,716 คน

ตารางที่ 19 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามการรวมกลุ่ม

การรวมกลุ่ม	รวม
มีการรวมกลุ่ม	22,716
ไม่มีการรวมกลุ่ม	417,535
ยอดรวม	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.7.2 ความต้องการรวมกลุ่มและเหตุผล

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านที่ยังไม่มีการรวมกลุ่ม 417,535 คน พบว่าผู้ที่ไม่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มมี 315,523 คน โดยเหตุผลที่ไม่ต้องเป็นสมาชิกกลุ่ม เพราะไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมสูงสุด 102,515 คน รองลงมาเพราะพอใจกับรายได้ที่ได้รับ 76,601 คน เพราะคิดว่าไม่มี

ความแตกต่างเรื่องรายได้ 60,675 คน เพราะไม่มีความรู้เรื่องการรวมกลุ่ม 36,155 คน เพราะหางานเองได้อย่างสม่ำเสมอ 20,193 คน เป็นต้น

ตารางที่ 20 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามเหตุผลที่ไม่ต้องการรวมกลุ่มเป็นสมาชิก

เหตุผลที่ไม่ต้องการรวมกลุ่ม	รวม
พอใจกับรายได้ที่ได้รับ	76,601
คิดว่าไม่มีความแตกต่างเรื่องรายได้	60,675
สามารถหางานเองได้สม่ำเสมอ	20,193
ไม่มีความรู้เรื่องการรวมกลุ่ม	36,155
ไม่ทราบว่ามีกรรวมกลุ่ม	8,669
ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม	102,515
อื่น ๆ	9,315
ไม่ทราบ	1,400
ยอดรวม	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านที่ยังไม่มีการรวมกลุ่ม 417,535 คน เป็นผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกกลุ่มมี 102,012 คน โดยมีเหตุผลที่ต้องการเป็นสมาชิกกลุ่มเพราะทำให้มีงานทำอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด 50,531 คน รองลงมาเพราะทำให้มีรายได้มากขึ้น 24,152 คน เพราะได้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม 16,200 คน และเพราะต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแล 5,751 คน เป็นต้น

ตารางที่ 21 จำนวนผู้รับงานมาทำที่บ้านที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามเหตุผลที่ต้องการรวมกลุ่ม

เหตุผลที่ต้องการรวมกลุ่ม	รวม
ทำให้มีงานทำสม่ำเสมอ	50,531
ได้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม	16,200
ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	24,152

เหตุผลที่ต้องการรวมกลุ่ม	รวม
ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแล	5,751
ต้องการตัวแทนคุณเลขาธิการ	2,255
งานที่ทำต้องมีผู้ทำงานจำนวนมาก	297
ได้รับสวัสดิการหรือบริการสังคม	2,551
อื่น ๆ	85
ไม่ทราบ	183
ยอดรวม	102,013

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.8 การฝึกอบรม

ในจำนวนผู้รับงานมาทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าไม่เคยได้รับการฝึกอบรม 294,528 คน เป็นผู้เคยได้รับการฝึกอบรม 145,723 คน โดยเป็นการฝึกอบรมจากผู้รับงานคนอื่น ๆ 87,610 คน รองลงมาได้รับการฝึกอบรมจากผู้ว่าจ้าง 52,830 คน และรับการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ 13,648 คน เป็นต้น

ตารางที่ 22 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามการฝึกอบรม

การฝึกอบรม	รวม
เคยรับการฝึกอบรม	145,723
หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ	13,648
กลุ่ม องค์กร สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกอยู่	4,044
กลุ่ม องค์กร สหกรณ์อื่น	2,201
ผู้ว่าจ้าง	52,830
ผู้รับงานคนอื่น ๆ	87,610
อื่น ๆ	440
ไม่เคยรับการฝึกอบรม	294,528
ยอดรวม	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.9 ปัญหาจากการรับงานไปทำที่บ้าน

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าไม่มีปัญหา 165,094 คน มีปัญหา 275,157 คน โดยมีปัญหาความไม่ปลอดภัยจากการทำงานสูงสุด 125,471 คน รองลงมา มีปัญหาค่าตอบแทน 94,654 คน มีปัญหางานที่ทำไม่ต่อเนื่อง 77,044 คน และมีปัญหาชั่วโมงการทำงานนานเกินไป 32,138 คน เป็นต้น

ตารางที่ 23 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามปัญหาการรับงานไปทำที่บ้าน

ปัญหาจากการรับงานมาทำที่บ้าน	รวม
ค่าตอบแทน	94,654
สถานที่ทำงานคับแคบ	6,164
งานไม่ต่อเนื่อง	77,044
ไม่มีเงินทุน	7,484
ชั่วโมงการทำงานนานเกินไป	32,138
ความไม่ปลอดภัยจากการทำงาน	125,471
สารเคมี	2,201
อริยาบถในการทำงาน	18,931
เครื่องจักร	7,044
ฝุ่นละออง	19,371
สายตา	69,118
การได้ยิน	8,805
ไม่มีปัญหา	165,094
ยอดรวม	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.10 ความต้องการที่ผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องการ

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าผู้รับงานไปทำที่บ้านมีความต้องการให้หางานมาให้ทำอย่างต่อเนื่องสูงสุด 140,880 คน รองลงมาต้องการให้คุ้มครองเรื่องอัตราค่าตอบแทน 128,994 คน ต้องการให้ช่วยเหลือด้านเงินทุน 96,855 คน ต้องการการฝึกอบรมเพื่อเพิ่ม

ทักษะและพัฒนาฝีมือ 33,898 คน ต้องการการสนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มผู้รับงานมาทำที่บ้าน 32,570 คน และต้องการเครื่องมือและอุปกรณ์ 31,257 คน เป็นต้น

ตารางที่ 24 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำแนกตามความต้องการให้ช่วยเหลือ

ความต้องการให้ช่วยเหลือ	รวม
การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาฝีมือ	33,898
การสนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มผู้รับงานมาทำที่บ้าน	32,570
แนะนำความรู้ คุณภาพ	16,288
คุ้มครองเรื่องอัตราค่าตอบแทน	128,994
หางานมาให้ทำอย่างต่อเนื่อง	140,880
ช่วยเหลือด้านเงินทุน	96,855
ต้องการเครื่องมืออุปกรณ์	31,257
อื่น ๆ	440
ไม่ต้องการ	440
ยอดรวม	440,251

ที่มา : รายงานการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

บทที่ 4

บทบาทของรัฐในการส่งเสริมการรับงานไปทำที่บ้าน

4.1 ความสำคัญของารรับงานไปทำที่บ้าน

จากรายงานผลการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2550 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ชี้ให้เห็นว่า การรับงานไปทำที่บ้านมีประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค คือ

ระดับจุลภาค

4.1.1 ช่วยให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านและลูกจ้างมีงานทำ

ในจำนวนผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป 37,564,200 คน เป็นผู้ที่รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน ซึ่งยังนับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับแรงงานนอกระบบอื่น ๆ 22,840,449 คน และแรงงานในระบบ 13,841,300 คน

แต่หากพิจารณาว่าถ้าผู้รับงานด้วยตนเองที่ทำงานร่วมกับคนนอกครัวเรือนและผู้รับช่วงงาน 140,428 คน ว่าจ้างลูกจ้างมาช่วยงานของคนอย่างน้อยที่สุด คือ แรงงาน 12,787 คน ว่าจ้างลูกจ้าง 1 แรงงาน 8,408 คน ว่าจ้างลูกจ้าง 3 คน แรงงาน 3,442 คน ว่าจ้างลูกจ้าง 6 คน และแรงงาน 3,590 คน ว่าจ้างลูกจ้าง 10 คน การรับงานไปทำที่บ้านก็จะช่วยให้มีกรว่าจ้างลูกจ้างมาช่วยงานทั้งประเทศเพิ่มขึ้นไปอีกอย่างน้อย 94,563 คน รวมแล้วการรับงานไปทำที่บ้านจะช่วยให้แรงงานมีงานทำถึง 534,814 คน และหากคนทำงาน 1 คน รับผิดชอบสมาชิกในครอบครัว 2 คน ก็จะมีผู้ได้ประโยชน์จากการรับงานไปทำที่บ้านถึงกว่า 1,500,000 คน

4.1.2 ช่วยดึงแรงงานที่แฝงอยู่ในครัวเรือนให้เข้ามาร่วมในกระบวนการผลิตในเชิงเศรษฐกิจ

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน เป็นหญิงถึง 337,673 คน และส่วนใหญ่เป็นที่สมรสแล้วถึง 336,352 คน จึงเห็นได้ว่าการรับงานไปทำที่บ้านเป็นงานที่มีลักษณะยืดหยุ่น เหมาะสมกับแม่บ้านผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานบ้านและสามารถทำงานอยู่กับบ้านได้ ทำให้แรงงานแม่บ้านที่แฝงอยู่ในครัวเรือนได้เข้าร่วมในกระบวนการผลิตของประเทศได้เพิ่มขึ้น

4.1.3 ช่วยให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านในชนบทสามารถทำงานไปด้วยและไม่ต้องทอดทิ้งครอบครัว

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน เป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน 20 – 49 ปี ถึง 317,421 คน หากแรงงานกลุ่มนี้เข้าไปทำงานในระบบก็อาจจะต้องเดินทางไปทำงานในเขตเมือง ซึ่งทำให้ต้องละทิ้งเด็กและคนชราไว้ที่บ้าน แต่การรับงานไปทำที่บ้านจะช่วยให้มีงานทำ มีรายได้ โดยไม่ต้องเดินทางไปทำงานในเขตเมือง ทำให้สถาบันครอบครัวไม่แตกสลาย เพราะผู้รับงาน

ด้วยตนเองและผู้ช่วยผู้รับงานทั้งหมด 437,679 คน เกือบทั้งหมดเป็นผู้ใช้บ้านหรือบริเวณบ้านเป็นสถานที่ในการทำงานถึง 428,936 คน

4.1.4 ช่วยให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านที่มีอายุมาก มีการศึกษาน้อยไม่เหมาะกับการทำงานในระบบ มีโอกาสทำงานหารายได้ได้

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไปถึง 229,126 คน เป็นผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุดถึง 332,151 คน ซึ่งแรงงานเหล่านี้ อาจไม่เหมาะสมที่จะเข้าไปทำงานในระบบในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเมือง แต่การรับงานไปทำที่บ้านจะช่วยให้แรงงานเหล่านี้มีงานทำ มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

4.1.5 ช่วยให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านและครอบครัวมีรายได้เป็นอย่างดีทางเศรษฐกิจ

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน 379,718 คน พบว่ามีรายได้จากการรับงานมาทำที่บ้านตั้งแต่ 10,001 – 30,000 บาท ต่อปี 116,414 บาท มีรายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท ต่อปี 108,490 คน มีรายได้ตั้งแต่ 30,001 – 50,000 บาท ต่อปี 67,578 คน มีรายได้ตั้งแต่ 50,001 – 100,000 บาท ต่อปี 62,698 คน และมีรายได้ตั้งแต่ 100,001 – 300,000 บาท ต่อปี 20,477 คน เป็นต้น

4.1.6 ช่วยให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะฝีมือ และเรียนรู้กระบวนการผลิตและการตลาด

ในจำนวนผู้รับงานมาทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่สูงกว่าระดับประถมศึกษา 108,100 คน ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ไม่ใช่งานที่มีการศึกษาน้อยอีกต่อไป แรงงานที่มีการศึกษาจะสามารถพัฒนาทักษะฝีมือได้อย่างรวดเร็ว กับสามารถเรียนรู้กระบวนการผลิตและการตลาดได้มาก ซึ่งผู้รับงานไปทำที่บ้านอาจใช้ความรู้ที่ได้ไปผลิตสินค้าในนามของตนเองได้ และยกระดับจากผู้รับงานไปทำที่บ้านมาเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ว่าจ้างเองในอนาคตได้

ระดับมหภาค

4.1.7 ช่วยให้ประเทศได้ผลผลิตเชิงเศรษฐกิจ และแรงงานมีรายได้เพิ่ม

ในจำนวนผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน 379,718 คน พบว่ามีรายได้เฉลี่ยทั้งประเทศ คนละ 40,555 บาท ต่อปี ในภาคกลางมีรายได้เฉลี่ย คนละ 45,564 บาท ต่อปี ในภาคเหนือมีรายได้เฉลี่ย คนละ 24,918 บาท ต่อปี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ย คนละ 24,433 บาท ต่อปี และภาคใต้มีรายได้เฉลี่ย คนละ 24,547 บาท ต่อปี

หากมองในภาพรวมของรายได้แล้ว ผู้รับงานไปทำที่บ้านนี้จะทำให้เกิดรายได้ประมาณ 15,400 ล้านบาท ต่อปี

4.1.8 ช่วยให้สถานประกอบการสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

การบริหารจัดการให้โรงงานสามารถตัดกระบวนการผลิตบางขั้นตอนหรือบางส่วนไปให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านทำได้นี้ จะช่วยให้โรงงานสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ เพราะไม่ต้องรับผิดชอบในการบริหารจัดการแรงงาน เช่น ไม่ต้องจ่ายค่าทดแทน เงินชดเชย ค่าทำงานล่วงเวลา หรือค่าทำงานในวันหยุดให้แก่ลูกจ้าง หรือสวัสดิการ เป็นต้น โดยผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องรับผิดชอบในฐานะผู้รับเหมาช่วงตามสัญญาจ้างทำของตนเอง และหากมีการว่าจ้างลูกจ้าง ผู้รับงานไปทำที่บ้านก็ต้องรับผิดชอบต่อลูกจ้างของตนเอง

เมื่อพิจารณาจากผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน ปรากฏว่าเป็นผู้ทำงานด้านการผลิตมากที่สุดถึง 384,175 คน ทั้งนี้เพราะงานด้านการผลิตสามารถตัดกระบวนการผลิตบางขั้นตอนหรือบางส่วนออกไปผลิตนอกโรงงานได้ง่ายกว่างานด้านอื่น ๆ ดังนั้น สถานประกอบการด้านการผลิตจะได้ประโยชน์ในการลดต้นทุนการผลิตได้โดยตรง

4.1.9 ช่วยให้สถานประกอบการมีระบบการผลิตและระบบการบริหารที่คล่องตัวขึ้น

เนื่องจากสถานประกอบการไม่สามารถกำหนดภาวะตลาดได้ทั้งปี บางช่วงเวลาที่ผู้สั่งซื้อสินค้าอาจสั่งน้อย แต่บางช่วงเวลาก็มีการสั่งมากจนอาจทำไม่ทัน สถานประกอบการที่สามารถตัดกระบวนการผลิตบางขั้นตอนหรือบางส่วนออกไปทำนอกโรงงานได้ ก็จะมีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะหากมีคำสั่งซื้อจำนวนมาก ก็จะเร่งผู้รับเหมางานภายนอกหรืออาจหาผู้รับเหมางานภายนอกเพิ่มได้ โดยสถานประกอบการไม่จำเป็นต้องขยายโรงงานหรือจ้างคนงานเพิ่มมาทำงานในโรงงานของตนเอง หากมีคำสั่งซื้อน้อย สถานประกอบการก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อคนงานของตน หรือไม่ต้องแบกรับภาระเกี่ยวกับคนงาน

4.1.10 ช่วยให้อุตสาหกรรมการผลิตกระจายออกไปสู่เขตชานเมืองหรือเขตชนบท

ในจำนวนผู้ทำงานในระบบ 13,841,300 คน ส่วนใหญ่จะทำงานในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองเป็นหลัก เพราะในเขตเมืองสามารถตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการผลิตได้ เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น จึงเป็นเหตุให้แรงงานในระบบที่ประสงค์จะทำงานในระบบต้องอพยพเข้ามาทำงานในเขตเมือง ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาเมืองขึ้นอีกมากมาย แต่การตัดกระบวนการผลิตบางขั้นตอนหรือบางส่วนออกไปให้ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ชานเมืองหรือในชนบท ก็จะช่วยชะลอการหลั่งไหลเข้ามาทำงานในเขตเมือง และ

หากสามารถส่งเสริมให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านมีการรวมตัวเป็นกลุ่มเฉพาะ มีประสิทธิภาพในการทำงานที่สูง ก็จะช่วยให้การทำงานในภาคการผลิตที่แออัดอยู่ในเขตเมืองสามารถกระจายออกไปสู่ชานเมืองและชนบทได้มากขึ้น

4.2 การส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือการรับงานไปทำที่บ้าน

การเกิดขึ้นและการเติบโตของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเกิดจากการถูกกระตุ้นจากความต้องการในการขยายตัวของการส่งออก โดยมีการกระจายงานออกจากในโรงงานไปทำภายนอกโรงงาน ในลักษณะการรับเหมาช่วง หรือการรับงานไปทำที่บ้าน แต่เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคของผู้รับงานไปทำที่บ้านแล้ว หน่วยงานของรัฐจึงควรเข้าไปส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือการรับงานไปทำที่บ้านมากขึ้นอย่างเป็นระบบ ดังนี้

4.2.1 การช่วยเหลือในการจัดหาตลาดหรือแหล่งงานให้

เนื่องจากหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน การดูแลแรงงานในโรงงาน หรือการช่วยเหลือด้านการตลาด หน่วยงานของรัฐข้างต้นจึงสามารถติดต่อสถานประกอบการเพื่อหาข้อมูลการแบ่งกระบวนการผลิตภายในโรงงานบางขั้นตอนหรือบางส่วนออกไปให้กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านทำนอกโรงงานได้ ซึ่งข้อมูลส่วนนี้ผู้รับงานไปทำที่บ้านไม่มีโอกาสทราบได้ ดังนั้น รัฐจึงควรมอบหมายให้หน่วยงานข้างต้นรับผิดชอบจัดหาข้อมูลตลาดหรือแหล่งงานให้กลุ่มงานรับงานไปทำที่บ้าน โดยทุกหน่วยงานของรัฐควรประสานข้อมูลในเชิงบูรณาการ

ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจข้อมูลแหล่งงานของผู้รับงานด้วยตนเองและผู้รับช่วงงาน 380,021 คน ซึ่งพบว่ารับงานจากเจ้าของกิจการถึง 196,170 คน รับงานจากผู้รับช่วงงาน 143,092 คน ขณะที่รับงานจากหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจเพียง 497 คน เท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมาก และยังคงสอดคล้องกับข้อมูลความต้องการให้ช่วยเหลือของผู้รับงานมาทำที่บ้าน 440,251 คน ที่แจ้งว่าต้องการให้หางานมาให้ทำอย่างค่อนเนื่องมากถึง 140,880 คน และต้องการทำให้มีงานทำสม่ำเสมอ 50,531 คน

4.2.2 การช่วยเหลือในการรวมกลุ่ม

ในจำนวนผู้รับงานมาทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าไม่มีการรวมกลุ่มถึง 417,535 คน มีการรวมกลุ่มเพียง 22,716 คน

เมื่อสอบถามผู้ที่ไปต้องการรวมกลุ่ม 315,523 คน พบว่ามีผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องการรวมกลุ่มเลย 36,155 คน และไม่ทราบว่ามีการรวมกลุ่ม 8,669 คน

สำหรับผู้ที่ต้องการรวมกลุ่ม 102,013 คน พบว่าเหตุผลที่ต้องการรวมกลุ่มก็เพราะเห็นว่าจะทำให้มีงานทำอย่างสม่ำเสมอ 50,531 คน จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 24,152 คน จะทำให้ได้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม 16,200 คน และเพราะต้องการตัวแทนดูแลผลประโยชน์ 2,255 คน

ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงควรต้องเข้าไปช่วยเหลือในการรวมกลุ่มของผู้รับงานไปทำที่บ้านและคอยดูแล ส่งเสริม สนับสนุนจนกระทั่งกลุ่มมีความเข้มแข็งสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปเองได้

4.2.3 การช่วยเหลือในการหาแหล่งเงินทุน เครื่องมือหรืออุปกรณ์

ในจำนวนผู้รับงานมาทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าไม่ได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์เลย 38,524 คน ได้รับเครื่องมือและอุปกรณ์บางส่วน 294,371 คน และได้รับเครื่องมือและอุปกรณ์ทั้งหมด 107,355 คน และในจำนวนผู้รับงานมาทำที่บ้าน 440,251 คน ต้องการให้ช่วยเหลือด้านเงินทุน 96,855 คน ต้องการเครื่องมือและอุปกรณ์ 31,257 คน

หน่วยงานของรัฐจึงควรเข้าไปติดต่อหาแหล่งเงินทุนทั้งจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน และควรหาทางสนับสนุนกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านในด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่เหมาะสมด้วย

4.2.4 การช่วยเหลือในด้านการฝึกอบรม

ในจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน พบว่าไม่เคยได้รับการอบรมถึง 294,528 คน เป็นผู้ที่เคยได้รับการอบรม 145,723 คน โดยผู้ที่ได้รับการอบรมเป็นผู้ได้รับการอบรมจากผู้รับงานคนอื่น ๆ 52,830 คน จากผู้ว่าจ้าง 52,830 คน ส่วนที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจมีเพียง 13,648 คน เท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมาก

สอดคล้องกับการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน ซึ่งพบว่าต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาฝีมือ 33,898 คน หน่วยงานของรัฐจึงควรเข้าไปอบรมให้ความรู้ทั้งในกระบวนการผลิตและการทำงานตามประเภทงานที่ได้รับจากสถานประกอบการ และรวมถึงความรู้ในการบริหารงานจัดการอื่น ๆ ที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม และในการขยายตลาดต่อไปในอนาคตด้วย

4.2.5 การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

หน่วยงานของรัฐจึงควรศึกษาอนุสัญญา ฉบับที่ 177 และข้อเสนอแนะฉบับที่ 184 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ และกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับงานไปทำที่บ้านให้กว้างขวาง และพิจารณาเสนอขอแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านในด้านค่าตอบแทน ความไม่ปลอดภัยในการทำงาน การทำงานล่วงเวลา สภาพการจ้างและการทำงานด้วย

สอดคล้องกับการสำรวจปัญหาของผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน ซึ่งพบว่ามีปัญหาเรื่องค่าตอบแทน 94,654 คน มีปัญหาเรื่องความไม่ปลอดภัยในการทำงาน 125,471 คน และในจำนวนผู้ต้องการรวมกลุ่ม จำนวน 102,012 คน พบว่าเหตุผลที่ต้องการรวมกลุ่มก็เพราะต้องการได้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม 16,200 คน เพราะต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแล 5,751 คน เพราะต้องการได้รับสวัสดิการหรือบริการทางสังคม 2,551 คน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ.2550 พบว่าในจำนวนประชากร 65,8000,000 คน เป็นผู้ที่มิอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปและอยู่ในกำลังแรงงาน 37,564,2000 คน และในจำนวนนี้พบว่าเป็นผู้มีงานทำที่ได้รับความคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคม ได้แก่ ผู้ทำงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน เป็นต้น หรือที่เรียกว่า “แรงงานในระบบ” จำนวน 13,841,300 คน และเป็นผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่เรียกว่า “แรงงานนอกระบบ” จำนวน 23,280,700 คน ซึ่งผู้รับงานไปทำที่บ้านเป็นแรงงานนอกระบบประเภทหนึ่งซึ่งมีจำนวน 440,251 คน โดยผู้รับงานไปทำที่บ้าน จำนวน 440,251 คน มีทั้งผู้รับงานมาจากผู้ว่าจ้างและทำงานอื่นด้วยตนเองและบางครั้งอาจส่งงานให้ผู้อื่นทำ จำนวน 377,449 คน เป็นผู้ช่วยผู้รับงานด้วยตนเองทำงานและอยู่ในครัวเรือนเดียวกับผู้รับงานด้วยตนเอง จำนวน 60,230 คน และเป็นผู้ที่รับงานมาจากลูกจ้างโดยที่ตนเองไม่ได้ทำงานนี้แต่ส่งงานไปให้ผู้อื่นทำ จำนวน 2,572 คน

ผู้รับงานไปทำที่บ้านเป็นผลผลิตจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและโครงสร้างการจ้างงานเมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัว โดยในโครงสร้างการผลิตมีการผลิตเพื่อการค้าและการส่งออกมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจะผลิตเพื่อการกินการใช้ภายในประเทศ กิจกรรมการผลิตจะกระจายตัวออกไปยังชนานเมืองและในชนบท โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมเพื่อการผลิตและบริการจะขยายตัวและมีบทบาทในเศรษฐกิจของประเทศแทนภาคเกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะผลิตอาหารและสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ส่วนโครงสร้างการจ้างแรงงานก็เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน โดยการผลิตเพื่อการกินการใช้และมีการใช้แรงงานของครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่เดิม ก็จะเปลี่ยนมาเป็นการใช้แรงงานจ้างจำนวนมากขึ้น ยิ่งเศรษฐกิจมีการขยายตัวมากขึ้นการผลิตก็ยังมีลักษณะเป็นการผลิตขนาดใหญ่ สัดส่วนของแรงงานจ้างก็ยิ่งเพิ่มขึ้น แต่เมื่อมีระบบการค้าเสรีและเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจหลายครั้ง รูปแบบการจ้างแรงงานก็เปลี่ยนแปลงไป โดยแทนที่ผู้ประกอบการจะจ้างแรงงานเข้ามาทำงานในโรงงานของตน ก็อาจคัดกระบวนการผลิตบางขั้นตอนหรือบางส่วนกระจายงานไปยังผู้ผลิตรายอื่น ๆ ให้รับช่วงการทำงานหรืออาจให้แรงงานที่อยู่นอกกิจการของตนเองทำ

การรับงานไปทำที่บ้านเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการรับช่วงงานดังกล่าว โดยผู้รับงานไปทำที่บ้านอาจเป็นบุคคลในครัวเรือนหรือกลุ่มที่รับงานจากผู้ว่าจ้างมาทำการผลิตที่บ้านหรือในชุมชนของพวกเขา เมื่อทำการผลิตแล้วก็จะส่งมอบงานให้แก่ผู้ว่าจ้างและได้ผลตอบแทนจากผู้ว่าจ้างซึ่งการว่าจ้างให้ผลิตในลักษณะนี้มีผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค

ในระดับจุลภาค ช่วยให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านและลูกจ้างมีงานทำ ช่วยดึงแรงงานที่แฝงอยู่ในครัวเรือนได้เข้าร่วมในกระบวนการผลิตในเชิงเศรษฐกิจ ช่วยให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านในชนบทสามารถทำงานไปด้วยและไม่ต้องทอดทิ้งครอบครัว ช่วยให้แรงงานที่มีอายุมาก มีการศึกษาน้อยไม่เหมาะกับการทำงานในระบบมีโอกาสมหากรายได้ได้ ช่วยให้แรงงานและครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นนัยสำคัญทางเศรษฐกิจ ช่วยให้แรงงานได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะฝีมือและเรียนรู้กระบวนการผลิตและการตลาด

ในระดับมหภาค ผู้รับงานไปทำที่บ้านช่วยให้ประเทศได้ผลผลิตเชิงเศรษฐกิจและแรงงานมีรายได้ ช่วยให้สถานประกอบการสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ช่วยให้สถานประกอบการมีระบบการผลิตและระบบการบริหารที่คล่องตัวขึ้น และช่วยให้อุตสาหกรรมการผลิตกระจายออกไปสู่เขตชนเมืองหรือชนบท

5.2 ข้อเสนอแนะ

แต่อย่างไรก็ดีแม้ว่าบทบาทของการรับงานไปทำที่บ้านจะมีผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่ที่ผ่านมาการเข้าไปให้การส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือของหน่วยงานของรัฐยังมีน้อยมาก การเกิดขึ้นและการเติบโตของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเป็นไปตามธรรมชาติของกระบวนการผลิตและกลไกของตลาดโดยแท้ ดังนั้น เพื่อให้การรับงานไปทำที่บ้านเกิดการรวมกลุ่มและสามารถดำเนินการไปได้อย่างเข้มแข็ง สามารถขยายออกไปเป็นรากฐานของระบบการผลิตและเศรษฐกิจของประเทศได้ หน่วยงานของรัฐจึงควรเข้าไปส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ โดยการให้ความช่วยเหลือผู้รับงานไปทำที่บ้าน โดยการช่วยเหลือในการจัดหาตลาดหรือแหล่งงานให้ ช่วยเหลือในการรวมกลุ่มช่วยเหลือในการหาแหล่งเงินทุน การจัดเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ช่วยเหลือในด้านการฝึกอบรมและช่วยเหลือในการแก้ไขกฎหมายว่าการคุ้มครองแรงงาน

บรรณานุกรม

- กรมการจัดหางาน. รายงานประจำปี 2550. กรุงเทพมหานคร, 2551.
- กรมการจัดหางาน. สถิติจัดหางาน 2550 : 2007. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก, 2551.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. สถิติสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : บริษัท บพิตรการพิมพ์, 2551.
- กระทรวงแรงงาน. บริหารแรงงาน ปี 2550. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก, 2551.
- กระทรวงแรงงาน. เครื่องชี้วัดภาวะแรงงาน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก, 2551.
- กระทรวงแรงงาน. แผนแม่บทด้านแรงงาน (พ.ศ. 2550 – 2554). กรุงเทพมหานคร, 2551.
- กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน. วารสารข่าวสารตลาดแรงงาน ปี 2550. กรุงเทพมหานคร, 2551.
- กองวิชาการและแผนงาน. สภาพการจ้างและการทำงานของผู้รับงานไปทำที่บ้าน. (HOMEWORKER). กรุงเทพมหานคร, 2551.
- ชาติติยา กรรณสูต และคณะ. โครงการส่งเสริมพัฒนาผู้นำกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน และการสร้างเครือข่ายการรับงานไปทำที่บ้านจากเงินกู้ ADB. กรุงเทพมหานคร, 2551.
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับสำนักวิชาการ บริษัทศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด. ระบบงานการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางด้านกฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ยุทธรินทร์ การพิมพ์ จำกัด, 2542.
- จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร และคณะ. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มาตรการและแนวทางการส่งเสริมผู้รับงานไปทำที่บ้านให้ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม. กรุงเทพมหานคร, 2551.
- บริษัท กลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษานวทางการยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านสู่ความเป็นสากล. กรุงเทพมหานคร, 2546.
- ประดิษฐ์ ขาสมบัติ. (ร่าง) รายงานการศึกษาเบื้องต้น เรื่อง การศึกษารูปแบบการพัฒนากลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน. กรุงเทพมหานคร, 2542.

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการวิจัยเรื่องระบบคุ้มครองและสร้างความมั่นคงสำหรับแรงงานนอกระบบ. กรุงเทพมหานคร: เอกสารจัดสำเนา, 2551.

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การกระจายงานออกนอกแหล่งผลิต : งานจ้างเหมาที่รับไปทำที่บ้านโดยผู้หญิงและเด็ก. กรุงเทพมหานคร, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินต์ติ้ง, 2549.

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน. สถานการณ์แรงงาน ปี 2550 (มกราคม – ธันวาคม 2550). กรุงเทพมหานคร, 2551.

สำนักวิจัยกฎหมายและแรงงาน บริษัทเอ็กเซลเลนซ์ บิสเนส แมเนจเม้นท์ จำกัด. รายงานผลการศึกษา สภาพการจ้างงานและการทำงานของลูกจ้างในงานที่รับไปทำที่บ้านและงานเกษตรกรรม. กรุงเทพมหานคร, 2549.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สรุปข้อมูลสถิติสำคัญและประเด็นเด่น : ผลสำรวจ สัมมะโน พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สยามคัลเลอร์ พรินท์ จำกัด, 2551.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร, 2551.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนาพรส จำกัด, 2551.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจการรับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550.

วิทยานิพนธ์

ฉัญชัย ฉายสุวรรณ. มาตรการคุ้มครองแรงงานผู้รับงานไปทำที่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าโพลีเอสเตอร์จังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2547.

